

Važnost radiotelegrafije u našoj pomorskoj privredi

Radio inspektor: R. BENKOVIĆ

Radiotelegrafija na brodu namijenjena je prvenstveno sigurnosti ljudskih života. O tome je mnogo pisano i u dnevnoj pomorskoj štampi, te ne namjeravam ovdje to ponovno iznositi. Međutim, vrlo malo ili takorekuć nikako nije pisano o ulozi radiotelegrafije u pomorskoj privredi. Zbog toga ću pokušati da iznesem nekliko argumenata, koji govore u prilog sve veće važnosti radiotelegrafije u pomorskoj privredi.

Radiotelegrafija je omogućila, da nije potrebno jednom brodu ploviti dva ili više dana u jednom pravcu, koji nije namjenjen njegovom pravcu plovidbe, t. j. kao nekada do međunarodnih semaforских stanica (Santa Maria di Luca, Malta ili pak Gibraltar). Mislim da nije potrebno navodati, koje su tu sume novca uštedene na dobitku vremena, pogonskog materijala i ostalog drugog, što je s time u vezi. Ona omogućuje danas da brod isplovi iz luke (a ne kao nekad gdje bi brod morao čekati više dana, dok bude iznajmljen), tako da brodovlasnik odnosno društvo kojem brod pripada, mogu pregovarati sa unajmiteljima, pod uslovima koji su najpovoljniji za vlasnika broda, jer ovaj može iako je brod već isplovio, u svako doba, pa čak i svakog sata, dati naređenje preko radiotelegrafija zapovjedništvu pravac koji treba da uzme. Radiotelegrafijom u par minuta može zapovjednik obavijestiti vlasnika broda na koje je sve poteškoće naišao u plovidbi ili pak da mu trgovac X Y nudi teret pod takovim i takovim uslovima, (gdje je potrebno da takva pitanja riješavaju skupno) opet preko radija sporazume se u par minuta, što bi u drugom slučaju da nema radiotelegrafije trebalo čekati dulje vremena.

U raznim slučajevima, a osobito uz obalu Engleske, gdje vlada po više dana magla, kao i u ostalim predjelima svijeta, gdje brod naiđe na slične vremenske nepogode, te po više sati, a gdjekad i po više dana nemoguće je imati tačku broda (tačka broda se obično kontrolise svaka 4 sata).

Zbog takovih slabih uslova plovidbe dešavalo se da zapovjednik broda nije znao gdje se brod nalazi za više sati a i dana, iako je uvijek držao svoj kurs plovidbe, ali zbog raznih morskikh struja, vjetrova i jako uzburkanog mora, brod bi se našao van svog kursa. Međutim, danas pomoću radija na brodu zapovjedništvo može uvijek da kontrolise da li se brod nalazi u svom određenom pravcu plovidbe i da ustanovi tačku broda, kadgod to zaželi. I u ovom slučaju radio otklanja ogromne štete koje bi mogle nastati zbog gubitka vremena.

Danas je radiotelegrafija ono što omogućuje sve blagodati koliko brodovlasniku, toliko i sa-

mom zapovjedniku na brodu, t. j. jedna od najvažnijih faktora u pomorskoj privredi.

Ja nijesam obuhvatio u ovom kratkom članku razne probleme koji dolaze u obzir, prilikom ulaska broda u jednu luku, a gdje radio omogućuje blagodati pomorskoj privredi (sporazumijevanje između broda, agencija, lučkih pilota itd.) i opet sve to u najkraćem vremenu, jer je kod trgovačkog broda kao jedan od najvažnijih elemenata vrijeme, naime. izvršiti sve operacije u što kraćem vremenu.

Radio tehnika je kroz zadnjih 20 godina imala ogromni napredak u svom razvitku usavršavanja. Tako da danas imamo vrlo komplikovane radio-uređaje na brodovima.

Ako analiziramo gore izneseno, dolazimo do zaključka, da je radio-telegrafista u jednom brodskom kolektivu vrlo važan faktor. Čovjek povjerenja zajednice, da preko njega prolaze važni, povjerljivi i komplikovani radiogrami, koji su skupčani ili čak dirigiraju čitavim poslovanjem broda. Zbog tih svih razloga danas se traži osim svoje stručne spreme, da radiotelegrafista ima i opću izobrazbu, kako bi mogao da zadovolji tu važnu službu u pomorskoj privredi.

Mi na našoj obali imamo tri obalske radio stanice, Rijeka, Split i Dubrovnik. Ne znam da li sam riječ tri dobro upotrebio, jer su naše tri obalske radiostanice u stvari filijale Zagreba i dopunjavaju jedna drugu. Kroz vrijeme svog rada ove tri radio stanice opravdale su svoje postojanje. Budući ima tendenca povećavanja naše trgovačke mornarice, broj radio stanica se ne može ni u kom slučaju smanjiti, bez velike štete za čitavu pomorsku privredu.

Bilo je mnogo slučajeva da Radio stanica Rijeka nije mogla otpremiti radiogram važnog sadržaja, tačnije uspostaviti vezu sa dotičnim brodom, na kojeg je radiogram adresiran, zbog raznih poteškoća koje povremeno nastaju u atmosferi i onemoćavaju prijem u izvjesnim zonama, a da na druge zone nema uticaja (fading, jake atmosferske smetnje i druge poteškoće, koje se pojavljuju prilikom radiosaoobraćaja). U tom slučaju posredovao je Radio-Dubrovnik ili pak obratno. Iz ovog gore iznesenog vidimo da su sve tri naše obalske radio stanice podjednako važne, koliko za sigurnost ljudskih života na moru, toliko isto za pomorsku privredu i za naš društveni život uopće.